

(Izšla ob 4 zjutraj).

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25.—

seobvezno

Oglasi po tarifi

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1

Telef. št. 22

Celje, Aleksandrova a.

Račun pri poštn. čekov.

savodn. št. 11.842.

Ljubljana, 7. avgusta.

Kongres strokovnih organizacij iz vseh krajev države, ki se vrše pri nas že od prvotne naprej, niso le krepki mejniki na polju posebnih specialnih strok, marveč so tudi velevažni dogodki v splošnem našem državnem in narodnem življenju.

Kontakt, ki ga tem potem dobe med seboj državljani raznih pokrajin, raznih plemen, raznih konfesij in raznih svetovnih in političnih nazorov, ne more ostati brez blagodejnih posledic; saj je medsebojno spoznavanje Jugoslovenov ena najbolj nujnih in najbolj važnih potreb. Ogromna večina nespoznanih, nezaupanja ter iz njega izvirajoče antagonije ter nezadovoljstvo izvira baš iz pomanjkanja zadostnega medsebojnega poznavanja.

Na kongresih je prilike dovolj, da pride do veljave razum, a priložnosti je tudi dosti, da se razodene srce. Odkrita in jasna beseda, izpregovorjena med brati, razpodi črne oblake hipotetiziranja in lokalni in osebni egoizem, ki sta že od pamtveka dobroti in slabosti človeškega instinkta. Lokalni patriot je več ali manj vsak človek. Horjuj hoče biti več kot Vrhnika, Ljubljana več kot Zagreb in Beograd. Lokalni patriotizem Prlekovi ali Prekmurci vzbujajo prav iste občutke napram Ljubljani, kot lokalni egoizem katerekoli pokrajine napram Beogradu. V Ljubljani sami imamo v vseh mestnih okrajih lokalne patrijote, ki delajo mestni upravi največ preglavic. Plemenski egoizem je že višja stopnja sinteze lokalnega patriotizma. Se v bolj oddaljenem razvoju leži jugoslovenski in naš državni egoizem, ki se v nas vzbudi zlasti kadar pomislimo na Italijane. Treba je kulture, razuma in širokogrudnosti, da podredi lokalni, plemenski in osebni egoizem samega sebe in svoje manjše interese celoti ter višjim interesom. Šele, kadar bo sleherni državljani čutili, da so vsi kraji v državi enako njegovi, in smatrali, da so vsi ljudje, ki tvorijo jugoslovenski rod, enakoveljavni, bo nastopila doba pravega nacionalnega in državnega čustvovanja in udejstvovanja.

Destrktivni element v Jugoslaviji je v največji meri dete historije poudarjenega plemena. In res, da Slovenci in Hrvati zato nimajo zadostno smisla za pozitivno delo na zgradbi Jugoslavije, ker so bili v Avstro-Ogrski javni rušilci državo. Baš največ oni, ki so bili v Avstriji veliki patrijoti, so v Jugoslaviji po svojih činih protidržavnj. Konstruktivni so v naši državi oni, ki so bili jugoslovenske misli že v Avstriji in so zato tamkaj bili destruktivni. Konstruktivni so predvsem junaki, ki so se stoletja neprestano s puško v roki borili za svobodo. Na žalost pa je konstruktivnost poslednjih le v miseljo in v vsa njihova sila še ni sposobna, da bi mogla preko noči vršiti tako komplicirano konstruktivno delo kot ga zahteva notranja zgradba velike nove države.

Čas je najboljši zdravnik tudi za narode. Krčevite porodne bolečine, ki so jih morale pretrpeti ob svojem nastanku in za tem vse nacionalne države, tudi Jugoslaviji ne morejo biti prehranjene. Zaman dopovedujemo sinotu, naj nikar ne skače čez jarek, kjer je most, za deco, za mlade narode in za nove države je treba časa, da vidne izteženje in konsolidacija.

Kongresa učiteljev in novinarjev, ki sta se vršila zadnje dneve v Ljubljani, sta bila v razvoju našega naroda tem pomembnejša, ker sta tako novinar kot učitelj med prvimi poklicanci, da kot vodnika pospešujeta njegov razvoj. Naj bi se iz medsebojnega spoznavanja vseh treh plemen in vseh treh konfesij na ljubljanskih dveh kongresih ter iz utiskov, ki so jih dobili udeleženci obeh velikih skupščin od severno-zapadnega dela naše domovine, rodilo pravo spoznanje.

PRIPRAVE ZA HARDINGOV POGREB.
Pariz, 7. avgusta. J. Pri pogrebu predsednika Zedinjenih držav Hardinga, ki se vrši 10. avgusta v Marionu, bo Francijo zastopal vojaški poveljnik Pariza general Goraud, ki se muči sedaj v Ameriki. Kakor se poroča iz Washingtona, se vrše za pogrebne svečanosti po celi Ameriki ogromne priprave in se bo izvršil pogreb z velikimi srečanostmi.

Italijani zahtevajo vrh Triglava

STALIŠČE NAŠE VLADE. — NEUTRALNO RAZSODIŠČE?

Beograd, 7. avgusta. p. V vprašanju zavzetja triglavskega vrha s strani Italijanskih čet, se javlja iz uradnih beograjskih krogov:

Vprašanje meje na Triglavu je sporno v toliko, ker določa mirovna pogodba, da poteka meja po razvodnici. Nastalo je nerazporazumljenje med našo in italijansko vlado. Italijani smatrajo, da gre razvodnica tako, da

pripada vrh Triglava Italiji, čemur opreka naša vlada. Naša vlada je pripravljena izročiti rešitev tega vprašanja nevtralni komisiji, eventualno francoski.

Iz vladnih krogov se dalje doznava, da hoče vlada preprečiti morebitne incidente o priliki 12. avgusta, ko se napoti na Triglav Orjuna.

Politični dogodki v Beogradu

SEJA MINISTRskega SVETA. — ŽELEZNIČARSKO VPRAŠANJE.

Beograd, 7. avgusta. p. Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta, ki so se je udeležili vsi v Beogradu navzoči člani vlade in ki je trajala od pol 17. do 19. Na seji je minister Velizar Janković poročal, da je predsednik vlade Pašić že na potu v Pariz. Dalje je omenjal, da so netočne vse vesti, ki so se danes širile o stentatu na ministrskega predsednika Pašića. Nato so bile odobrene gotove reparacijske nabave na račun ministrstva saobračaja in vojne. Končno je bilo sklenjeno, da se izvrši prenos telesnih ostankov pokojnega Vatroslava Jagića na državne stroške, in sicer na zelo svečan način. Pogrebu bodo prisostvovali zastopniki vlade in vseh jugoslovenskih vseučilišč.

Razen tega se je na seji sklenilo, da se prizna udeležencem katoliškega shoda v Ljubljani polovična vožnja po železnicah, kakor tudi za udeležence evharističnega kongresa v Zagrebu. V prvi zadevi je posredoval poslanec Sušnik, v drugi pa Janko Šimrak.

ŽELEZNIČARSKO ZADEVO.

Beograd, 7. avgusta. p. Minister saobračaja dr. Velizar Janković je danes

sprejel kot zastopnik ministrskega predsednika v svojem kabinetu predsednika beograjske občine B. Pajevića, ki mu je poročal o izdelanem novem regulativnem načrtu mesta Beograda. Nato je minister sprejel deputacijo centralnega odbora narodnih železničarjev s Lukinićem in Todorovićem na čelu. Govorilo se je o zadnji železničarski stavki. Minister je obljubil delegaciji, da se železničarski zakon sprejme, čim se sestane narodna skupščina, prosi pa, naj oni skušajo preprečiti vsak pokret, ki stremi za stavko. Opoldne je Janković sprejel našega poslanika v Bernu Miljutina Jovanovića, nato pa klerikalnega poslanca Sušnika.

SPREJEMI DIPLOMATOV.

Beograd, 7. avgusta. p. Danes dopoldne je pomočnik ministra zunanjih del Ljuba Nešić sprejel francoskega poslanika Simonsa in italijanskega poslanika Negrottijsa.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 7. avgusta. p. Za jutri dopoldne ob 9. je sklicana seja demokratskega kluba, ki se je udeležo vsi poslanci, ki se nahajajo v Beogradu.

Grčiji grozi nova revolucija

SKRAJNA NAPETOST MED VENIZELISTI IN REPUBLIKANCI.

Trst, 7. avgusta. J. «Piccolo» javlja iz Soluna: Po vsej Grčiji se opažajo znamenja, da grozijo težki nemiri. Središče tega gibanja je v Solunu. Oblasti so odredile vse potrebno, da preprečijo protirevolucionarni izvršitev njihovega načrta, izvesti državni prevrat. Orožništvo, kateremu vlada ne zaupa več, je bilo poslano v Staro Grčijo in nadomeščeno z rednimi četami. Ponoči in podnevi krožijo močne vojaške patrolje po mestu. Govorilo se, da je konjenica, ki se nahaja še na fronti, hotela udreti v Solun ter od tam storiti vse, da zruši vlado. Vlada je poslala na fronto zaupnike, da pregovorijo voditelje tega gibanja, da opustijo svoje načrte.

Vlada je rekvirirala 20 ladij, da spravijo čete domov, ki so postale v Trakiji po sklepu miru s Turčijo nepotrebne. Čete, ki se izkrcajo v Solunu, da odidejo domov, ne smejo oditi v mesto. Vojaštvo

je brez vsake discipline. Atenski metropolit in ostala duhovščina opozarjajo prebivalstvo v mestih in na deželi, naj vzdrži mir in red. Nasprotstva med venizelisti in republikanci pa so tako velika in napeta, da se vsak čas pričakuje izbruh meščanske vojne. Le še čudež more rešiti Grčijo.

V Solunu je pred kratkim več tisoč delavcev napadlo borzno posloplje, vendar pa jih je orožništvo in vojaštvo razpršilo. V Atenah so bile demonstracije delavcev še večje. Prebivalstvo dolži vlado, da je kriva padca valute, vsled česar se dežela bliža ruini. Deputacija delavcev je odšla k Plastirasu, da mu razjehni razpoloženje prebivalstva. Plastiras je sprejel deputacijo zelo nemilo ter je zagrozil, da bo dal demonstrante razpršiti po vojaštvu, ako se ne bi hoteli takoj raziti. Momentano je vzpostavil mir.

Pašić na Češkem

Praga, 7. avgusta. J. Demokratski listi javljajo, da bo jugoslovenski ministrski predsednik Pašić podaljšal svoje bivanje v Karlovih Varh, kjer bo imel sestanke s politiki Male antante, do povratka Masaryka v Prago. Ministrski predsednik Pašić bo nato v Lani posetil predsednika Masaryka. Iz Karlovih Varov namerava Pašić z dr. Nimčićem odpotovati v Zenevo, kjer bo ostal dr. Nimčić, da počaka na zasodanje Zveze narodov, Pašić pa bo še enkrat obiskal Pariz.

Beograd, 7. avgusta. p. Iz Milana poročajo, da se je danes popoldne peljal skozi Milan predsednik vlade Nikola Pašić, ki potuje preko Lausanna v Pariz.

IZMIŠLJEN ATENTAT NA PAŠIČA V SLOVENIJI.

Beograd, 7. avgusta. p. Danes se je v Beogradu govorilo, da je bil na Pašića povodom njegovega potovanja v Slovenijo poskušen atentat. Vest je vzbudila v Beogradu veliko senzacijo, oblasti pa so jo takoj demantirale, ker se je doznalo, da so jo lansirali v javnost zagrebški borzni krogi.

RADIČEV MADŽARONSKI LIST.

Beograd, 7. avgusta. r. Prilhodni teden izide prva številka novega Radičevega glasila za Vojvodino, ki bo izhajalo v madžarskem jeziku in sicer za sedaj samo enkrat na teden. Glavni urednik lista bo Lukacs.

Poštarne razmere v Sloveniji

Beograd, 7. avgusta. p. Minister pošte in brzojava Vukičević je danes sprejel novinarje in jim poročal o delu v njegovem ministertvu. Govoril je posebno o brzojavnih in telefonskih zvezah, kolikor se tičejo Slovenije. Dejal je, da je od prvotne do danes v Sloveniji popravljenih mnogo brzojavnih postaj. Pred prvotom jih je bilo 187, sedaj jih je 104. Pred vojno je bilo 80 telefonskih postaj, sedaj jih je 114. Pred vojno je bilo 124 telefonskih aparatov, sedaj jih je 2379. Končno je minister poročal o prometu z avtomobili.

EMISIJA NOVIH BANKOVCEV.

Na bazi avstrijskih zlatih kron. Beograd, 7. avgusta. r. Danes je odgovoril na Dunaj generalni direktor Narodne banke dr. Novaković, da pripelje v Beograd 5 milijonov avstrijskih zlatih kron, ki so pripadle naši državi v smislu onega člana mirovne pogodbe, ki predvideva likvidacijo avstro-ogrskih dolgov med nasledstvene države. Doselej je naša država prejela od Avstro-ogrsk bank brez teh 5 milijonov 25 milijonov zlatih kron. Ta nova partija zlatih denarja se v smislu sklepa finančnega ministertva uporabi kot podlaga za izdajo nove emisije dinarskih bankovcev v znesku 150 milijonov dinarjev.

DARUJTE ZA CIRIL-METODOVO DRUŽBO.

Panika v Berlinu

CUNOVA VLADA SE OSTATE? — VZNEMIRJENJE PREBIVALSTVA.

Berlin, 7. avgusta. J. V Berlinu so bile danes razširjene najbolj divje vesti. Prebivalstvo se je obračalo na uredništva raznih listov z vprašanji ali je Cunov kabinet zrušen, nadalje ali je državna banka v resnici zaprla svoje lokale in ali se ob periferiji mesta res plenijo trgovine. Po mestu so se razdeljevali takli, ki so naznanjali padec Cunove vlade. Te vesti so se mogle kmalu demantirati, vendar pa traja napetost in politost prebivalstva zaradi poloma nemške valute dalje.

Berlin, 7. avgusta. a. Danes dopoldne so imeli voditelji strank razgovor z državnim kancelarjem. Kakor javlja «Zeit» se je doseglo popolno soglasje glede tega, da se mora zlato državno posojilo staviti na močno in sigurno podlago, in

sicer z jamstvi, ki jih je vlada že naznanila in z davki, ki se morajo takoj prirediti pobirati. List piše, da se mora računati s tem, da bo državni zbor prihodnje dni rešil najvažnejše zakonske načrte.

NOVI IZGREDI.

Draždane, 7. avgusta. J. Včeraj ponoči je prišlo do novih izgrediv. Policija na konjih je morala razgneti množico. Skupina demonstrantov je hotela prodreti do kolodvora očitno s namenom, da ga poruši. Oblasti so takoj poslale tja policijo. Gostilne in kavarne so zaprte. Kasno v noči je zopet prišlo do spopadov. Policija nastopa z ostrim na to, da se pričakujejo novi izgredi, s izredno strogostjo.

MEŠTROVIČEVA RAZSTAVA

je danes, v sredo zadnji dan odprta. Zadnje vodstvo po razstavi je ob pol šestih.

Borza

7. avgusta.

ZAGREB. Na deviznem tržišču nazadovanje tečajev. Notirale so devize: Amsterdam 3650-3700, Dunaj 0.129-0.13, Berlin 0.0025-0.0035, Budimpešta 0.45 do 0.50, Italija 403-404, London 425 do 426, Newyork ček 91.75-92.25, Pariz 537.5-542.5, Praga 272-273, Svica 1672.5-1680.5; valute: dolarji 90.25 do 90.75, avstrijske krome 0.1305-0.131, češkoslovaške krome 268-269, lire 898 do 899; efekti: Jugoslovenska banka 165 do 167, Pražedion 1200-1210, Slavonska banka 110-115, Ljubljanska kreditna banka 235-240, Trboveljska premogokopna d. d. 980-1000.

CURIH. Berlin 0.00015, Newyork 554, London 25.32, Pariz 31.85, Milan 23.95, Praga 16.25, Budimpešta 0.0375, Bukarešta 2.80, Beograd 5.90, Sofija 5.05, Varšava 0.0023, Dunaj 0.00770.

TRST. Beograd 24.8-25, London 106.10-105.75, Praga 67.25-67.75, Newyork 23.05-23.11.

PRAGA. Dunaj 4.46, Berlin 0.0675, Rim 143.75, Budimpešta 19.50, Pariz 198.25, London 15.4, Newyork 34.06, Curih 616.75, Beograd 36.50.

BERLIN. Dunaj 46.88, Milan 141.645, Praga 90.750, Pariz 189.525, London 14,962.500, Newyork 8,291.750, Curih 592.515, Beograd 84.912.

LONDON. Beograd 420-440, Berlin 1,500.000-1,800.000, Newyork 456-456.4, Pariz 79.30-79.35, Milan 135-140, Praga 146.50-156.50, Dunaj 320.000 do 330.000, Budimpešta 95.000-105.000, Bukarešta 920-940, Sofija 475-525.

Učiteljski kongres v Ljubljani

Ljubljana, 7. avgusta.

Po uspešnem posvetovanju in plemenitih sklepkih zborovanja glavnega odbora in tretje glavne skupščine UJU v zadnjih dveh dneh je jugoslovensko učiteljsvo pristopilo danes ob pol 9. uri zjutraj k svojemu drugemu kongresu. Učiteljsvo in ostalo občinstvo je napoinilo dvorano hotela Union do zadnjega kota.

Slovesna otvoritev.

Otvorjajoč drugi kongres so je predsednik g. Milutin Stanković v lepih besedah spominjal velikega hrvatskega pedagoga Ivana Filipovića. Šigar stoletnice rojstva baš te dni obhajamo. V prvih vrstah, ki so že pred vojno delovale na veliki ideji duhovnega edinstva je bilo srbsko, hrvatsko in slovensko učiteljsvo. Takoj po osvobojenju je učiteljska skupščina v Beogradu manifestirala za nacionalno edinstvo. Današnji drugi kongres kaže, da je misel, ki je zbrala narodno učiteljsvo prvič v Beogradu, danes mnogo silnejša in jačja. Narodno učiteljsvo v mali predvojni Srbiji je imelo nalogo, da pripravi ljudstvo za veliko delo narodnega osvobojenja jugoslovenskega. Na nas vseh pa je sedaj, da nadaljujemo delo duhovnega edinstva in osvobodimo zasužnje brate ter tako pomoremo k popolnemu ujedinenju vsega jugoslovanstva. (Odobranje). Ker ima učiteljsvo s svojim večjim vplivom na javnost poseben značaj, zasluži da se mu posveti od merodajnih faktorjev posebna pažnja. Na kongresu bomo razpravljali o osnovi narodne prosvete in o glavnih linijah prosvetne politike. Udeleženci iz vse države naj prav uspešno delujejo na današnjem kongresu.

Veličastno zborovanje kongresa so prišli pozdravit sledeči oficijelni zastopniki: Osebnl zastopnik ministra prosvete g. dr. Svetolik Stefanović, zastopnik ministrstva prosvete g. Jovan G. Jovanović, g. Adolf Obst kot delegat češkoslovaškega učiteljsva; pokrajinsko upravo je zastopal g. dr. Vidic. Dalje je bil navzoč generalni konzul CSR g. dr. Beneš, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Babnik, zastopnik mestne občine, svetnik Pirc, višja šolska nadzornika Poljanec in Wester, vseučiliški profesor dr. Oswald, šef delegacije ministrstva finance dr. Šavnik, narodni poslanik prof. Reišner, zastopnik dnevnika «Jutro» načelnik Ribnikar, odposlanci Jugoslovenskega sokolskega saveza g. Gangl, Marolt in Švajger, za Ferjalni savez Miladin Simić, za profesorsko društvo prof. Jeran, za jugoslovensko napredno omladino Rudolf Schauer, za Jugoslovensko Matice dr. Ravnihar, končno predsednik višje-

ga šolskega sveta dr. Bevk in češkoslovaški narodni poslanik Orišek. Predsednik UJU je pozdravil imenovane delegate ter prečital brzojavko, ki se je odposlala Njeg. Vel. kralju na Bled: «Udruzeno srbsko, hrvatsko in slovensko učiteljsvo za svoga drugog kongresa v Ljubljani pozdravlja Vaše Veličanstvo kao nosioca nacionalne ideje i vodju naroda iz slavni dana borbe za slobodu i ujedinenje. Da živi Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. Njzino Veličanstvo kraljica Marija i ceo uzvišeni kraljevski dom!»

Da dajo zborovalci duška svojemu patriotičnemu čustvovanju, so zapeli vsi tri narodne himne in ponovno vzklkali: «Živel kralj Aleksandar!»

Pozdravi.

Pričeli so se pozdravni govori posameznih odposlancev. Zastopnik ministra prosvete dr. Svetolik Stefanović zagotavlja po pozdravu, da se vsi merodajni faktorji v ministertvu prosvete trudijo, da ugodijo upravičenim učiteljskim zahtevam. Nobena ideja se ne more vnesti v narod brez učiteljsva. Tudi na bojišču je tretjina učiteljev pripomogla s svojimi kostmi k zgradbi našega narodnega doma. (Slava jim!). Ministertvo prosvete gleda s ponosom na učiteljsko delo in pričakuje, da bo nadaljevalo svoj trud v doseganju smeri. Toda za to nesebično delo se mora učiteljsvo nagraditi. Zaenkrat ministertvo ni moglo več storiti, bo pa v bodoče uvaževalo predložene resolucije, da se popravijo pogrške v zakon.

Delegat Češkoslovaške učiteljske zveze Adolf Obst pozdravi UJU v imenu 80 tisoč organiziranih Čehov-učiteljev in na vaju, da moramo pri vzgajanju polagati posebno važnost na srčno kulturo, ker se le tako vzgojijo pravi demokrati. Vtisli, ki jih je dobil govornik v Istri med našim ljudstvom, so žalostni. Kapital in oblast je v rokah Lahov, Hrvat in Slovenec pa sta potlačena k tlom brez vsake pravice. Učiteljsvo nam gleda, da šim prej vzgoji novo pokolenje in z njim nov svet. Predlaga, da se takoj izvolijo delegati, ki naj v najkrajšem času storijo vse potrebno za skupno delo vseh slovenskih učiteljev. Ko bomo imeli enkrat tako močno skupno organizacijo, potem bo šele uspešno naše delo proti klerikalni, socialni, gospodarski in politični reakciji.

Zastopnik pokrajinske uprave dr. Vidic je pozdravil kongres in poudarjal, da je treba vzgojiti novo generacijo, ki bo imela čut državnosti. Nekdaj nam ni bilo treba tega čuta, ker je bilo usmerjeno naše delo na rušenje trible države, ki nam ni mogla biti domovina. Vihar odobrava

na so žele njegove zadnje besede, a katerim je žele, naj se naši južni bratje v lepi Sloveniji čim najbolje počutijo in naj s svojim vplivom pomorejo k zavesti po vsej državi, da za ta lepi kos naše zemlje ne sme biti nikdar govora o amputaciji.

Po pozdravnih govorih obč. svetnika Pirc, načelnika Jovana Jovanovića in univerzitetnega profesorja dr. Osvaldja je pozdravil kongres UJU podstarosta Jugoslovenskega sokolskega saveza Engelbert Gangl. Njegov krasen govor prinašamo na drugem mestu.

Potrebo skupnega delovanja med učitelstvom in profesorski je naglašal v svojem govoru zastopnik ljubljanske sekcije Proforskega društva prof. Jeran. Skupne so naloge srednješkolskega in ljudskoškolskega učiteljstva, iste so težkoče pri izpolnjevanju vzvišenega posla vzgajanja. V profesorskem društvu vlada nazor, da ne sme biti osredotočeno delovanje profesorjev samo v pravcu intelektualnih zmoglosti, ampak da je treba posvetiti več skrbi za dvigovanje moralnih dobrin v mladini. Govornik želi kongresu mnogo uspeha, zavedajoč se, da je uspeh tega kongresa tudi uspeh profesorjev. (Ploskanje).

Jugoslovenska Matica ima med učitelstvom največje in najdelavnejše člane, ki so med ljudstvom najuspešneje delovali v korist zaslužnih bratov in pomagali Matici bodisi v moralnem, bodisi v materialnem pogledu. Tako je pohvalil naše pionirje narodne kulture predsednik Jugoslovenske Maticе.

V imenu naprednega študentstva je pozdravil kongres Rudolf Schauer, v imenu Ferijalnega saveza pa Miladin Šimić. Novinarsko udruženje je poslalo na kongres g. Stepana Kobasico, ki je zagotavljal, da bodo novinarji vedno pomagali učitelstvu v njegovem težkem delovanju. V tem oziru ne poznamo nikakih strank, ampak razločujemo samo dvoje vrste ljudi: one ki ljubijo to zemljo in one, ki je ne ljubijo. Jugoslovenski tisk bo povsod deloval za učitelje in s tem služil domovini.

Poklonitev Prešernu.

Po končanem pozdravil je gospod Ljudevit Krajačić, učitelj iz Zagreba, imel daljše predavanje o prvem hrvatskem vzgojitelju Ivanu Filipoviću, čigar stoletnico rojstva smo obhajali 24. julija t. l.

Ob 10. so šli kongresisti korporativno pred Prešernov spomenik ter se tam poklonili našemu največjemu pesniku. Položeni so bili trije venci. Eden od zastopnikov češkoslovaškega učiteljstva, dva pa od UJU in kongresistov. Po kratkem nagovoru g. Obsta in Stankovića pred spomenikom so se vrnili udeleženci kongresa v unionsko dvorano.

Referati.

Na dnevni red so došli referati. Član glavnega odbora in predsednik zagrebskega poverjenstva g. Skavić je predaval o temi: Jedinstvo osnovnega pouka v naši državi. V svojem temeljitem govoru je predlagal govornik, da mora biti vzgoja na naših osnovnih šolah za tem, da vzgaja deca polazoma v jezikovnem oziru iz narečja dotičnega kraja do književnega jezika tako, da se ne prične takoj prvo leto s književnim govorom in pisavo, pač pa da je zmogčen vsak učenec tega ob koncu obiskovanja osnovne šole. Govornik je dokazoval važnost temeljitga pouka o nacionalni tradicijski literaturi, o nacionalni geografiji, o narodni historiji in biografiji zaslužnih naših mož in končno narodnih iger ter sploh gimnastičnih vaj. Nikdar se ne sme pozabiti tudi na gojenje narodnega petja in risanja. Ako gremo toraj pri vzgoji deca najprej z najzgodnjega stališča, v katerem se učenec giblje in mu potem pomagoma predložimo širši svet, bomo tako tudi dosegli, da bo posameznik predvsem dober član družine, kar ga bo uspo sobilo, da bo tudi kot član širše zajednice nacije, države in končno vesoljnega človeštva vedno in povsod na pravem mestu. Tako si bomo vzgojili pravega človeka. Kongres je hvaležno sledil predavanju g. Skavića in poveril posebni odbor, da njegov kakor tudi ostala dva referata prouči in predloži pozneje o njih posebne resolucije.

Predavanje g. dr. Jovana Turija iz Zagreba je bilo tako zanimivo in globoko nastudirano, da so zborovali kljub pozni uri večkrat klicali predsedništvu in g. Turija samemu, ko se je opravičeval, da bo moral radi odmerjenega časa zdaj in zdaj končati referat, naj lepo do konca spregovori vse, kar se je bil namenil, brez ozira na pozno uro. V predavanju: Višja učiteljska vzgoja v zvezi z vprašanjem višje pedagoške šole, o sprejemu učiteljev na univerzo in o reorganizaciji učiteljske priznanja hrvaški pedagog v razumljivi in zelo lepi obliki podal razne značilnosti jugoslovenskih plemen. Naglašal je, da je psihoza v Hrvatski in Sloveniji še vedno tista, kakršna je bila v rajski Avstriji, ko učiteljski stan ni bil svoboden, ampak je moral z vsemi svojimi zmoglostmi služiti le temu, kar je avstro-ogrsko avtokracija spoznala za dobro in pravilno. Srbijaneč ni nikoli poznal tistega suženjskega klečeplastva pred raznimi Visokostmi, ki bi bili kakor pri nas nezmožljivo narekovali dejanje in nihanje vsemu narodu z inteligenco vred. Kadar se vsi iznebimo te slabe lastnosti, takrat postanemo šele ljudje. Učiteljski stan ima pa še prav posebno nalogo, da vzgaja po modernih nazorih narod, ki se bo lahko meril tudi z drugimi materijalnimi narodi. Kajti narodnega materijala, kakor ga imamo mi, ga nimajo niti Angličani. Čeravno so že daleč pred nami. Naša narodna potreba je, da se ustanovi na

univerzi ognjišče, ob katerem se bodo ogreli naši ljudje, ki bodo potem razvili tip našega narodnega človeka. (Kongres je navdušeno odobral nove predloge, iznesene v tem referatu.)

Popoldansko zborovanje.

Na popoldanskem zborovanju so se najprej predčitali kongresu številne brzojavke, ki so jih poslala učiteljska društva in učitelji, ki niso mogli osebno prisostvovati kongresu.

V imenu češkoslovaških novinarjev je pozdravil kongres g. Karel Čvančara.

Za tem je nastopil burno pozdravljen učitelj osnovne šole dr. Rapč s predavanjem o «problemu moderne izobrazbe v jugoslovenskem pravcu. Vsebinska njegova filozofska sestavljena referata je popolnoma zadovoljila zborovalce. Posebno se je pritrjevalo njegovi trditvi, da ni mogoče sistematičen pouk in da ne moremo vzgojiti doslednega človeka, dokler ima ljudskoškolski učenec za vzgojitelja dva učitelja, duhovnika in lajka, ki sta si v svojem svetovnem nazoru in zato tudi vzgajanju popolnoma nasprotna. Vse predlagane resolucije so se nato soglasno sprejele.

Predsednik g. Stanković se je g. dr. Rapču iskreno zahvalil za njegovo izčrpano predavanje in ob koncu kongresa spregovoril par lepih stavkov, zahvalujoč se celokupnemu učitelstvu za njegovo veliko udeležbo in resno prisostvovanje na tretji glavni skupščini in drugem kongresu. Današnji kongres je pravo dostojanstvo učiteljskega dela. Razpravljali so se problemi, ki interesirajo poleg učitelja še vsakega iskrenega prijatelja narodovega napredka. Posebna zahvala pa velja slovenskim učiteljem in zlasti g. Luki Jelencu, ki so storili vse, da vsem udeležencem kongresa pripravijo čim boljše bivanje v prestolici Slovenije, kar so v polni meri tudi dosegli.

Ob 17. je bil zaključen kongres Udruženja Jugoslov. učitelstva. Posamezne grupe gostov so si ogledale Učiteljsko tiskarno in njena dela, nekateri so posetili Meštrovčičovo razstavo v Jakopičevem paviljonu, zopet drugi so obiskali najbližjo okolico Ljubljane.

Koncert Glasbene Matice

Je zvečer najlepše zaključil vseskozi uspehi in izvrstno prireditelj kongres. Unionska dvorana je bila natlačeno polna in je vladala v nji uprav neznozna vročina. Na pročelni steni je visela slika Nj. Velikostanstva v okviru narodnih in državnih trobojnic, grbov in inčičkaj UJU. Na balkonih se je zbral velik venec gospa in gospodičen v različnih jugoslovenskih in češkoslovaških narodnih nošah. Vse so bile lepe, mnogo med njimi pa je imelo naravnost krasne in povsem pravilne noše. Na reprezentančnih sedežih se je zbral mnogo zastopnikov oblasti, raznih uradov, društev, ženskih organizacij i. dr.

Koncert pod vodstvom g. ravnatelja M. Hubada je bil izvršen dovršeno, dasi zbor ni bil polnoštevilčen ter je med prvimi sopran in drugimi basj manjkalo nekaj najboljših zastopnikov. Pred odmorom po dr. Svabovi «Zdrava Marija!», ki je posebno ugajala, je UJU poklonilo zboroma dva venca in en šopek s travkovi, z galeriji in balkonov pa se je na pevce in pevke vsul gost dož cvetja. Poslušalci so pridedali Matici navdušene ovacije. Za priznanje sta se zahvalila predsednik moškega in predsednica ženskega zbora. Po odmoru je med Adamičevimi skladbami žela posebno priznanje četira «Ne maraim za tebe» in se je morala ponoviti. Končno so se pelevslovenske narodne pesmi v Hubadovi harmonizaciji, ki so izzvale pri gostih mnogo zadovoljstva. Mezzosopran ske sole je izvajala prav lepo ga. Mila Počivalnikova, ki je žela mnogo prisrčne pohvale.

V lepi in polni harmoniji se je razšla publika, ki je mahoma napolnila zlasti vrta Uniona in Zvezde, kjer je vladalo pozno v noč veselo vrvenje.

Resolucije.

sprejete na kongresu, se glase:

I.

Učitelstvo sabrano na drugem kongresu UJU 7. avgusta 1923. v Ljubljani izjavlja: Nastava i vaspitanje narodne omladine u osnovnim školama treba, da se izvodi po jednom opstem nastavnom planu i programu, koji bi vrijedio za cijelu državu i služio opštim interesima države i naroda vodeći prirodno i iz pedagoških razloga o specialnim potrebama i osobinama kako pojedinih krajeva tako i pojedinih dijelova našega naroda. Nastava iz nacionalne grupe nastavnih predmeta naročito iz materinskog jezika, narodne historije i geografije treba, da pomaže upoznavanje sviju zavija prijedi na upoznavanje šire otadžbine, prirodnih ljepota svih naših krajeva i najznačajnijih momenata narodne prošlosti kao i upoznavanje produkata naše nacionalne kulture, koji će buditi nacionalna osijejanja, svijest po jedinstvu i solidarnosti sviju djelova našega naroda.

II.

Naši nacionalni i državni interesi zahtijevaju izgradnju naše narodne kulture, koja može, da se izgradi samo onda, ako nam omladina bude vaspitana prema savremenim tekovinama pedagoške znanosti.

Takav vaspitni i obrazovni rad, mogu da sprovede oni narodni učitelji, koji imaju za to potpunu strukovnu spremu.

Zbog toga drugi učiteljski kongres UJU zborujući dne 7. avgusta 1923. u Ljubljani iznosi pred merodavne faktore zahtjev na minimum učiteljskog obrazovanja. Svaki onaj, koji hoće da bude narodnim učiteljem, treba da ima ovu spremu:

1) Pravi i materijalni položaj učiteljskega zakonom o činovnicima građanskog reda nije regulisan onako kako zahtevaju opšti državni interesi i ideja kojoj su učitelji stajali i kojoj će stajati na razpoloženje sve svoj umne i fizičke sile. S obzirom na to zahtevamo:

a) da se nov zakon u narodnim školama za celo kraljevstvo što pre donese; b) da se tim zakonom regulišu pravni i materijalni položaj učitelja u odnosu prema ostalom činovništvu te da se učitelji po svojoj izrodno teškoj službi i svojim kvalifikacijama uvrste u sve kategorije druge grupe; c) da se učitelji na početku svoga službovanja postavljaju ukazom; d) da se učiteljima preda u ruke staranje i odgovornost za školu u tom smislu i oslobode uticaja neodgovornih a često i nepismenih faktora; e) da se udate učitelje za učitelje i državne činovnike u svima svojim dohodima izjednače sa učiteljima, jer je to zahtev morala i socijalne pravde; f) da se učitelji(-ce) u pogledu dozdaka na skupoću u celoj kraljevini bez obzira na mesto službovanja, to jest kako u gradu tako i na selu, izjednače a da im dodatak na skupoću bude jednak sa dodatkom činovnika svih grupa i kategorija; g) da se u interesu učiteljskega ugleda za privremeno učitelje postavljaju samo ona lica, koja su redovno svršila učiteljsku školu, a nedostaje im samo učiteljska matura; h) protivni smo stvaranju mogućnosti, da se u učiteljske redove uvrste ljudi, koji nemaju potrebnu stručnu spremu; i) da se školski nadzornici postavljaju samo na predlog glavnog prosvetnog saveta a ne po želji pojedinih političkih ličnosti kako bi se taj položaj održao na potrebnoj visini;

2) Da se javna bezbednost u kraljevini južno Srbije osigura, kako bi se prosvetovanje u tom kraju što intenzivnije provodilo, a da se učiteljima na službi u tome kraju, koji žive i rade u izuzetno teškim i po život opasnim prilikama dade nagrada na težku službu u 50 % dozdaka ukupnih primanja; da se osigura penzija deci i porodici ovih učitelja, koji pri vršenju svoje dužnosti poginu ili su već poginuli, bez obzira koliko godine službe imaju; da se učiteljima na službi u južnoj Srbiji da besplatna vožnja železnicom bar dva puta u godini; da se svaka godina tamo provedena računa u dve godine za penziju. A da se učiteljima, koji provedu bar tri godine u tim krajevima daje prvenstvo u odabiranju mesta u ostalim krajevima naše atadžbine.

3) Treći kongres UJU žaljenjem konstatuje nepravde učinjene nacionalnom učitelstvu u Hrvatskoj i Slavoniji a naročito članovima UJU i traži od merodavnih faktora, da se još u toku ovih ferijala popravne sve nepravde učinjene članovima UJU i da se buduće spreče takovi slučajevi, a prosvetna politika u osnovnom školstvu u Hrvatskoj i Slavoniji da se provodi više prema državnim i nacionalnim interesima, a ne po razlozima koji su često u suprotnosti s njima.

4) Da se učiteljima, aktivnim in penzionisanima, izdaju permanentne legitimacije za povoljniju vožnju na državnim železnicama i parobrodima bez ograničenja.

5) Jugoslovensko učitelstvo nastojati će, da se ideja i zadaća Jugoslovenske

Maticе čim više proširi u masi narodnoj; manifestira za neodrešenu braću i protestira protiv krivica, koje joj se čine na školskom polju. Poziva učiteljsvo, da poradi čim intenzivnije u smislu delovanja Jugoslovenske Maticе.

Zaključek novinarskega kongresa

Pozdrav kralja. — Zaključek kongresa v Ljubljani. — Lep sprejem v Mariboru.

V ponedeljek so novinarji ob priliki svojega izleta na Bled nameravali poslati h kralju poklonitveno deputacijo, a so bili obveščeni, da kralja ni bilo v gradcu. Zato so mu poslali le depešo v sledeči stilizaciji: «Kabinetni pisarni Nj. Vel. kralja Aleksandra. Na svojem posetu v vili Wilsona navdušeno pozdravljamo vzvišenega kralja in kraljico, dospevši semkaj z novinarskega kongresa v Ljubljani, kjer se je zopet manifestirala misel narodnega edinstva in čut dolžnosti tiska napram skupnim narodnim in državnim interesom. Pozdravljamo kralja vzvišene dinastije Karagorjevičev, ki je vedno štela vse ustavne svobode in med njimi tudi tiskovno svobodo. — Krešimir Kovačić, predsednik UJN; Fran Smoder, podpredsednik; Gavra Velikić, tajnik.

V Ljubljani je bilo večeraj dopoldne zaključeno delo kongresa. Vložitelj samostojnih predlogov in resolucij so jih umaknili, ker bi bila vsled pičlo odmerjenega časa nemogoča temeljita razprava o njih. Ker so bile vse druge točke dnevnega reda ljubljanskega kongresa opravljene že na sobotnem in nedeljskem zasedanju, je bil kongres večeraj takoj zaključen.

Gestje so si ogledali tekom dopoldanskih ur še mesto, v kolikor ga še niso poznali, Čehi in Poljaki so obiskali zlasti tudi ljubljanska mestna podjetja, opoldne pa so se zbrali jugoslovenski udeleženci na kolodvoru. Južna železnica je priklopila vlaku za nje dva posebna vagona, da jim je tako olajšala in olespala potovanje v Maribor, kamor so se odpeljali v spremstvu mariborskih udeležencev kongresa in nekaterih ljubljanskih novinarjev. Po prisrčnem slovesu od ljubljanskih tovarišev, ki jih niso mogli spremljati, so odpotovali na našo severno mejo.

Več tovarišev z juga se vrne nazaj na Gorenjsko, severni bratje, Čehi in Poljaki, pa odpotujejo večinoma na naš Jadran.

Maribor, 7. avgusta.

Danes popoldne so se pripeljali jugoslovenski novinarji, okrog 60, iz Ljubljane v Maribor. Na kolodvoru se je zbralo neobičajno mnogo občinstva in razni oficijelni zastopniki, med njimi okrajni glavar dr. Lajniš, ravnatelj Križnič, imenom razstavinega odbora Industrijsko - obrtne izložbe dr. Lipold, gosp. Nemeč za češki klub, občinski svetnik Kejžar za mariborski občinski svet, zastopnice ženskega društva in drugi. V imenu mariborskega novinarskega kluba je pozdravil goste v lepem stvarnem govoru urednik Spindler, v imenu mesta Maribora občinski svet. Kejžar, nakar se je zahvalil od došlih novinarjev g. Parmačević, glavni urednik «Riječi». Številno občinstvo je govornike živahno akklamiralo, posebno ko so naglaševali potrebo poglobljenja jugoslovenske in slovenske ideje. Pred kolodvorom so čakali avtomobili, ki so odpeljali goste na odkazana stanovanja. Raz poslopja so plapolale narodne in državne zastave. Sploh so mariborski novinarji vzorom izvedli vse potrebno za udobno bivanje tovarišev v Mariboru, javnost pa jih je hvalevredno podpirala. Po skupni južni in Park - kavarni so si novinarji ogledali mesto, zvečer pa se je vršil ob sviranju godbe «Drave» animirani banket v Narodnem domu. Jutri si bodo novinarji ogledali vrtnarsko industrijo «Vrt» gosp. Džamonije in sanatorij «Petrovo selo», kjer so povabljeni na zakusek, in končno še razstavišča industrijsko - obrtne izložbe, nakar se odpeljejo večinoma že s popoldanskim brzovlakom domov.

Po svetu

— Zračni promet med Londonom in Prago. «Prager Presse» poroča, da so dne 15. avgusta otvorili promet na zračni črti London-Praga. Dnevno bo vozil med obema prestolicama po en aeroplan.

— Poroka Maks Linderja. Znani komik Maks Linder, dobro znan zlasti vsem obiskovalcem kinematografa, se je dne 10. poročil z mlado Parižanko, gospodično Heleno Peter. Gospa Helena pa se ne imenuje sedaj Linder, ampak Leuville, ker to je pravo ime ljubljence in oboževanca naše kinopublike.

— Fašizem na italijanskih visokih šolah. Fašistovski profesorji na univerzi v Rimu so se združili v poseben sindikat. Slične vesti prihajajo tudi iz drugih vseučiliških mest. Fašizem hoče s to akcijo omejiti invenfašistovsko politično tendenco italijanskih univerzitetnih slušateljev.

— Manifestacije za obnovu monarhizma v Nemčiji. V Monakovem so nacionalistični elementi pred dnevi praznovali neko svojo proslavo v navzočnosti von Knillinga in generala Ludendorffa. Slednji je udeležencem skupščine imel govor.

Sokolstvo

I. okrožni zlet ljubljanskega sokolskega okrožja II v St. Vidu nad Ljubljano bo dne 12. avgusta na Cirmanovem in Jagrovem vrhu. Nastop obvezen za društva Sokol II, Kamnik, Višnja gora, Komenda, Skoručna, St. Vid. Skušnje od 12. naprej, javna telodvaba od 4. Godba Zveze jugoslovenskih železnikarjev. Vse članstvo okrožja, dalje sosednja društva iz Gorenjske in ljubljanske župe so najpriarnejše vabljeni k proslavi 15letnice šestviskega Sokola.

Zlet celjske sokolske župe v Trbovlje. V nedeljo dne 12. t. m. se vrši župni zlet v Trbovlje, obvezen za vsa v župi včlanjena društva. Sokolsko društvo v Celju odhaja z jutranjim vlakom. S tem se odpeljejo tudi društva iz Savinjske doline in ostala društva celjskega okrožja. Vožnja je polovična.

Sport

Dva nova jugoslovenska lahkootletška rekorda sta se dosegla na mitingu prošle nedelje v Zagrebu za prvenstvo zagrebskega podsaveza, in sicer je Spahić pri skoku v daljavo dosegel 6,60 m in Kovačić v skoku ob palici 3,05. Spahić je v teku enega tedna izboljšal že dvakrat dosedani naš rekord v skoku v daljavo. — Prvenstvo je dobil Mašk pred Gradjskim. Vsled te zmage je prejel pokal «Jutarnje lista» v trajno posest Haška.

Jubilejna dirka kolesarske «Irlrije» v Ljubljani. Povodom proslave klubove desetletnice priredi kolesarska «Irlirja» v Ljubljani na praznik, 15. t. m. na 136 km dolgi progi Ljubljana - Grosuplje - Krka - Zatična - Višnja gora - Ljubljana - Bled jubilejno kolesarsko dirko, otvorenjo za vse kolesarje, včlanjene v J. K. S. Dirka se v 2 skupnih, lahki in težki. Start v Ljubljani, km 2,4 na Dolenski cesti ob 7. uro, cilj na Bledu pred restavracijo Beograd okrog 12. Glavne kontrole v Krki in Ljubljani. Prijavnina 20 Din, za številko še posebej 10 Din, ki pa se vrnejo ob povratku številke. Prijave do 12. t. m. ob 20. na naslov: Mirko Nardin, Ljubljana, Gosposvetska c. 14. Poznejše prijave le proti dvojni prijavnini. Dirka se po pravilniku J. K. S.

Motociklistična dirka, ki jo je prošle nedelje priredi I. hrv. motociklistični klub na dirkališču v Zagrebu, je prinesla skoraj vse prve in druge nagrade dirkačem iz Ljubljane, članom «Motokluba Slovenija». Dirkališče ni bilo ravno v najboljšem stanju, vendar so se naši dirkači kar najčastneje odrezali. V skupini DKW je na prosti 4 km zmagal g. Kenda (MKS) v 5:54. Skupina do 3 HP: 1. Kleibel (vozič Douglas, lastnik Žužek MKS.) 4 km 5:47,5. Skupina od 3 do 5 HP: 1. Kleibel (Douglas, lastnik Žužek) 4,8 km, 4:51, 2. Slepčević (B.S.A. lastnik Fabiani) 4:52,5, 3. Čamerik (B.S.A.) 4:53. Skupina od 5 do 7 HP: 1. Hribar (Indian) 4,8 km, 4:16,5. V skupini od 7 HP dalje je g. Ba-rešić (Indian) na prosti 10 km 400 m dobi bil s 8:53 drugo nagrado. Prvo mesto je zasedel znan dirkač iz Zagreba g. Sottler. Handicap na 5 km: 1. Hribar (Indian) 4:46,5. Kot tretji je dospel g. Kleibel na Douglasu v 4:47:28. Tekme so se udeležili najboljši dirkači iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Rezultati, ki so jih dosegli ljubljanci, dokazujejo, da naš motociklistični sport lepo napreduje. Nagrade bodo razstavljene v trgovini Gorec.

Šah

Šahovski klub v Šiški opozarja svoje člane, da se vrši na današnjem igralnem večeru diskusija o «Celjskem šahu». — Tajnik.

Objave

× Početniški zlet slovenskega učiteljstva. Odhod iz Ljubljane gl. kol. v petek dne 10. avgusta ob 7.40 zjutraj. V objavo «D. l.» navedite prog, ki je bila objavljena v slavnostni številki «U. t.» z dne 4. avgusta. Ponovno opozarjam na sestanek v četrtok ob 15. uri v hotelu «Tivoli». — Mrovlje.

× V nedeljo v Bohinju Ljubitelji prirodnih lepot in prijatelji Sokolstva bodo imeli prihodnjo nedeljo krasen zlet v Bohinju. Ta dan priredi domače vzorno sokolsko društvo svoj drugi javni nastop v parku «Danica» s sodelovanjem godbe jeseniških kovinarjev. Po telovadbi ljudska veselica s plesom. Ljubljanski in drugi izletniki ob gorenjski progi se odpeljejo z jutranjim turistovskim vlakom, ki pride v Bohinje že ob 8. uri zjutraj ter imajo cel dan na razpolago, da uživajo lepoto ene najlepših krasot naše zemlje, ki bi jo moral poznati vsakdo.

× V mestni ljudski kopeli je oddat službo kopeljščika, ki mora biti izuben ključar in v službi kopeljščika izvrševati. Prošiel za to mesto naj svoje, z rojstnim in krstnim listom, domovinskim listom, izučnim in pomočniškim izpričevalom ter z naravnostnim izpričevalom opremljene prošnje vlože do dne 15. avgusta 1923. pri mestnem gospodarskem uradu. Plača in drugi pogoji se določijo po dogovoru. Mestna občina si pa pridržuje pravico sprejeti v službo prošilca, četudi ni popolnoma vseh ključar samo da je zmogčen manjših ključarskih poprav in voditi kopalne naprave.

Domače vesti

* Obe kraljici odpotovali v Pariz. V pondeljek ponoči sta se odpeljali z orijentekspresom v Pariz naša in rumunska kraljica. V vlak, kateremu so priklopili za kraljico poseben vagon divnega vlaka, sta vstopili v Ljubljani, kamor sta se pripeljali z avtomobilom z Bleda. Do Ljubljane sta ju spremljala tudi kralja Aleksander in Ferdinand, ki sta se nato še v noči z avtomobilom vrnila zopet na Bled. Kraljici potujeta strogo inkognito in ostaneta po dosedanjih dispozicijah v Parizu le par dni.

* Odkritje spominjske plošče Antonu Krčiču. V Rakitni nad Borovnico je bila prošle nedelje na slavnosten način odkrita spominjska plošča na rojstni hiši pokojnega kanonika, slovenskega pisatelja in vzgojitelja Antona Krčiča. V vasi, ki leži na prijazni goraki planoti, je bilo postavljenih več mlajev, rojstna hiša pokojnikova pa je bila lepo okrašena. Slavnostni govor je imel kanonik Stroj, ki je v izbranih besedah obrazil življenje in delovanje slavljenca. Slavnosti se je udeležila velika množica domačinov in gostov.

* Srbski učitelji v Mariboru. Danes ob 16-17 se pripelje v Maribor šef kabine ministrstva prosvete gosp. Jovanović ter okrog 20 srbskih učiteljev, ki si bočejo ogledati mesto in okolice. Mariborsko učitelstvo jim pripravlja lep sprejem na kolodvoru.

* Studijsko potovanje v Jugoslavijo. Prošlo soboto se je ekspedicijska Češko-slovaško - jugoslovanske lige v Pragi podala na enomesečno studijsko potovanje v Jugoslavijo. Ekspedicijsko vodi dr. Dragotin Prohászka. Iz Bratislave, kjer je načelnik mestne občine pozdravil izletnike, je ekspedicijska preko Madžarske odpotovala v Jugoslavijo.

* Razburjenje v Pristini. Pred nekaterimi dnevi so, kakor smo že poročali, na cesti med Pristino in Rabom ubili Turki nekega našega vojaka ter njegov drob zmetali v cestni prah. V Pristini se je zaradi tega vršil protestni shod kosovskega prebivalstva, ki je zahteval od vlade najstrožje kazen za krivce, ker bi sicer ljudstvo samo poskakalo zadoščena. Da se preprečijo izgredi, je bila ponoči in podnevi pripravljena vojska in žandarmerija. Dolež ni prišlo do spopada.

* Železniška stavka. Prejeli smo: Gospod minister za promet objavlja v zadevi železniške stavke neko povesilo, v katerem pravi, da preiskava še ni dovršena, ker se pravi: vzroki stavke se niso mogli dognati. Gospod minister! Da Vam olajšamo mučno preiskavo, Vam še enkrat javno povemo, da smo lačni in Drugač vzroka ne bodete našli, če tudi s lučjo v roki pri belem dnevu preiščete celo državo. Da zadnja stavka ni imela niti sence političnega ozadja, dokazuje že dejstvo, da so stavkali tudi vsi oni možje, ki so radi svojega strogo jugoslovanskega mišljenja pretrpeli že toliko preganjanja in ki so tudi še danes pripravljani braniti našo lepo Jugoslavijo s svojo srčno krvjo, če jo bodo našli modri državniki pritirali na rob propada. Gospod minister! Ali Vam niso naše številne deputacije, osebne intervencije itd. cele mesece dokazovale, da železničarji stradamo? S tem pa, da nočete ničesar vedeti o vzrokih stavke in iščete krivce tam, kjer jih prav gotovo ne najdete, še ne odvalite krivde od sebe, pač pa večate še itak do skrajnosti razburjeno uslužbenstvo. — Južni železničarji.

* »Naprej« se preseli v Krško. »Naprej« je prenehal izhajati v Celju, preselil pa se, kakor javlja »Vorwärts«, v Krško, kjer bo izhajal zaenkrat po trkrat na teden, pozneje pa baje zopet dnevno.

* »Zarja« zopet začela izhajati. Glasilo ljubljanskega župana dr. Periča, tednik »Zarja«, ki je bila po zadnjih skupščinskih volitvah prenehala, je začela zopet izhajati.

* Nezaposleni mornarji. Dne 1. julija je bilo v Splitu 578 nezaposlenih mornarjev, torej tudi brez štrajka precejšnje število. Sedaj, ko je ustavljena plovlitba, znaša število nezaposlenih mornarjev mnogo nad 1000. Precej mornarjev je odšlo domov, vendar je v Splitu še mnogo mornarjev, ki iščejo dela, pa ga ne morejo dobiti.

* Afera ruskega generala. Beograjska policija je izgnala iz naše države bivšega generala ruske carske vojske in znanega ruskega vojaškega pisatelja Dobropolskega. General je preživel dve leti v Beogradu ter užival podporo naših državnih oblasti. Zadnje leto je bil celo nameščen pri beograjski železniški direkciji. Pred par meseci pa so naše oblasti izvedele, da general Dobropolski dopisuje v sovratnem smislu nekim berlinskim časopisem. Vršla se je preiskava, ki je celo dognala, da je general v zvezi z inozemskimi elementi, ki delujejo proti naši državi. Dobropolski je to tudi sam priznal.

* Radio - postaje v Nišu in Skoplju. Poštno ministrstvo je sklenilo, da otvori v Nišu in Skoplju nove radio - postaje. Občine morajo potrebne parcele brezplačno staviti ministrstvu na razpolago.

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je v doli ob 29. julija do 4. avgusta rodilo v Ljubljani 19 otrok, umrlo pa je

9 moških in 11 žensk, skupaj torej 20 oseb, in sicer: 3 osebe za jetiko, 3 za rakom, 1 za življenjsko slabostjo, 1 za dušiljivim kašljem, 10 oseb valed drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba valed slučajne smrtne poškodbe, 1 oseba pa je izvršila samomor. Na naležljivih boleznih je obolelo 7 oseb: 3 na trebušnem legarju, 2 na škrlatici, 1 na davici in 1 na dušiljivem kašlju.

* Imenovanje v prosvetni službi. Gospod dr. Janko Lokar, ravnatelj gimnazije v Murski Soboti, je imenovan za inspektorja v ministrstvu prosvete.

* S pedagoške visoke šole. Novo študijsko leto na pedagoški visoki šoli v Zagrebu se prične letos izjemoma še le 15. oktobra. — Izkpiti se vrše od 16. oktobra dalje. Prijavitelj se je najkasneje do 30. septembra.

* Himen. V Radatoviču nad Metliko se je prošle nedelje gospod Joško Gruden, strojni inženjer, poročil z gospodično Maro Smiljančič, bančno uradnico.

* Gerentski svet v Trbovljah. Namesto odstopivšega Frana Kovača je imenovan za prisednika v občinskem gerentskem svetu v Trbovljah Fran Zupan, posustnik v Praprotnem. Obenem je poleg dosedanjih prisednikov imenovan še Karel Omerza, učitelj v Trbovljah za prisednika v svetu.

* Občinske deklaracije v občinah bivše Kranjske. »Uradni list« objavlja v številki 78. naredbo pokrajinske uprave za Slovenijo glede pobiranja občinskih doli, kakor opozarjamo zainteresirane.

* Kuluk je začela izvajati, kakor se nam poroča iz Celja, najprovojaška oblast. O priliki militarizacije železničarjev je komanda celjskega vojnega okroga ob 8. zjutraj alarmirala lastnike avtomobilov in jih razposlala na vse strani s pozivnicami za vpkolice železničarjev. Nimamo nič proti temu, ako se zasечеjo privatni avtomobili, če to res zahteva potreba službe in ako se zgodi to pravično. Protestirati pa moramo proti nesmiselnim rekvizicijam. Vojaški kurirji so se vozili z avtomobili v Brezice, Slovenjgradec, Trbovlje, Litijo itd., torej v kraje, v katere bi prišli veliko preje in ceneje z železnico! V to svrhu zahtevati avtomobile je naravnost potratna in neutemeljeno oškodovanje avtomobilistov. Tudi se ni postopalo proti vsakemu enakom. Med tem ko se je gozilo v tozadevnih pozivih za slučaj neizvršitve danega povelja z vojnim zakonom, se je oprostilo brez posledic n. pr. celjskega g. Ogorčevca s popolnoma namišljenim izgovorom. Ali morda zato, ker je radikal? Pozivamo dravsko divizijsko oblast, da zadevo preišče.

* Nov most na Fužinah. Na Fužinah pri Ljubljani se tamkajšnja električna naprava bliža dovršitvi. Ker bo imela fužinska centrala na razpolago dosti električne sile, so njeni lastniki ponudili električno luč vsem okoliškim vasem. Večina kmetov pa je baje ponudbo odklonila. Kakor se doznava, bodo podjetniki električne naprave zgradili nov most čez Ljubljanico, kar je tem bolj hvale vredno, ker je sedanji most v zelo slabem stanju.

* Nesolidnost v trgovini. Pod tem naslovom piše zagrebška »Riječ« med drugim, da se nahajajo v Ljubljani neke firme, ki po izredno nizkih cenah ponujajo špirit, a na naročila odgovarjajo, da jim ga momentano manjka. »Riječ« pripominja, da se ne ve, kaj hočejo doseči trdvice to nesolidnostjo, ki povzroča zmede na tržišču in kvari ugled ostalim trgovcem. List se žudi, da prihajajo take nekorrektnosti iz Ljubljane, katere trgovina je znana kot najsolidnejša v državi. Katere so te firme, »Riječ« ni navedla. Bilo bi pa dobro, da to stori, ker je očihek težak. Splošni ugled ljubljanske trgovine bi ne trpel, ako bi se znalo, kdo da je nesoliden.

* Nepredvidnost. V nedeljo dne 5. t. m. se je vlegel k počitku sin hišnice Karoline Mraz v Prešernovi ulici v Celju. Pri sveči je čital časopise in pri tem zasnal. Naenkrat se pa vname papir in že je začela goreti tudi postelja. K areči je zapazila v sobi plamen mimoočna straža in tako se je preprečila nesreča.

* Nesreča v tovarni. V tovarni na Blejski Dobravi se je 4. t. m. ponesrečil delavec Ažman. Dvigalo mu je pomečkalo nogo. Prepeljali so ga v tovarniško bolnico.

* Za sinom v smrt. Pred tremi tedni je utonil v Dravi pri Osijeku 14letni mladenič Viktor Nachtmann, ki je hotel rešiti svojega mlajšega brata Štefka. Njegova 48 let stara mati je za sinom zelo žalovala in pogosto izjavila, da je življenje nič več ne veseli. V nedeljo je odšla z doma, naslednjega dne pa so jo mrtvo potegnili iz Drave. Pred desetimi leti je utonil v Dravi tudi najstarejši otrok Marije Nachtmannove, učenec prvega gimnazijskega razreda.

* Aeroplan »Franco-Roumaine« ponesrečil. Iz Starega Bečjeva v Vojvodini se brozjavno poroča, da je predvčeršnjem valed defekta na stroju padel s precejšnje višine na tla potniški aeroplan društva »Franco-Roumaine«, ki vrši zračni promet med Beogradom in Parizom. Oba pilota sta težko ranjena, potniki pa so ostali nepoškodovani ter so z vlakom nadaljevali potovanje. Aeroplan je popolnoma razbit.

* Nasilen Črnogorec. V splitsko pristanišče je Trstel prošle soboto neki parobrod iz Trpsta. Na krovu se bilo tudi nekoliko Črnogorcev, ki so se vrščali iz Amerike. Eden izmed njih je šel na

vojno, da kupi kruha. Ko je finančni stražnik opazil pri njem revolver, je zahteval, da mu Črnogorec izroči orožje; a ta je nagloma potegnul revolver ter pogunal stražnika kroglo v prsa. Črnogorec se je nato spustil v beg, vendar so ga kmalu ujeli in izročili sodišču.

* Aretacija nevarnega defraudanta. Beograjska policija je te dni aretirala uradnika sladkorne tvornice v Osijeku, Richarda Mouzina, ki je pred kratkim defraudiral 100.000 dinarjev in pobegnil v Beograd.

* Zahtevajte po vseh hotelih, kavarinah in restavracijah specialna vina v steklenicah tvrdke Gjure Valjak, Grajska klet v Mariboru. 168

* Vsak kadilec, kateri dnevno uporablja »Ito« pasto za čiščenje zob, je sigurno oproščen močnega duha iz ust. — Dobiva se povsod. 157

Konjska premovanja na Štajerskem

Prošli mesec je priredil Konjerejski odsek II. v svojem območju na bivšem Štajerskem in v Prekmurju premovanja plemenskih konj. Premovanja so pokazala, da sledovi in hiba, sadane naši konjereji v svetovni vojni, pošast minevajo in da se je začel naš konjerejski material tekem še ne petih let povojne dobe zlasti v boljših konjerejskih okoliših konsolidirati. Opažalo pa se je, zlasti pri šrebitnih koblah, vpliv zadnjih dveh slabih letin in pomanjkanja krme.

Material je bil po večini dober; v drugi in tretji skupini, to so 3 do 4-letne in pa 2-letne žrebice, prvovrsten. Prigon in pa udeležba bi bila ponekod lahko številnejša, toda letos so se poljska dela nekaj zakasnila in je bil naš konjerejski material ob premovanju marsikje doosla zaposlen s drugimi opravili. Premovanja so se vršila na nastopnih krajih:

1.) v St. Lenartu v Slovenskih goricah za mrzlokrvno plemo pri obilni udeležbi, kajti prigona je bilo nad 100. Odlikovalo so se zlasti tri- in štiritletne;

2.) v Spodnji Polskavi za slovenjebistriški in mariborski okraj. Premoval so mrzlo- in toplokrvni. Prigon 70;

3.) v Ptujju lototako za mrzlo- in toplokrvno pasmo, priganih 92. Material je bil, kakor v sosednjem ormoškem okraju, enoten in konsolidiran, zlasti so bile lepe žrebice mlajših letnikov, ki obetajo dober zarod. Če jih konjereji ne bodo preveč odprodajali;

4.) v Ormožu za mrzlokrvno plemo. V vseh skupinah prvovrsten material. Prigon 50;

5.) v Ljutomeru za toplokrvce; prignali so 90 glav. Po kakovosti in po zastopstvu je na letošnjem premovanju v primeri s prejšnjimi leti zaostala prva skupina »kobile z žrebci«; tu se je najbolj opazilo lanksko pomanjkanje krme. Ostalo pa je bilo dobro, da smemo upati, da spravi ljutomerski okraj svojo konjerejo kmalu zopet na isti višek, katerega smo vajeni videti ob priliki premovanj, na dirkah itd.;

6.) v Beltincih za Prekmurje, belgijska pasma, priganih 90. Material povprečno dober. Videli pa smo potrebo originalnih belgijskih plemenjčkov-regeneratorjev, če hočemo ohraniti konjski material na prejšnji višini. Odlikovali so se zlasti konji iz okolice Hotize, koje konjereji so tudi topot odnesli največ in najvišja darila;

7.) v Gornji Radgoni s prigonom 61. Tu je bila po svojem konjskem materialu častno zastopana zlasti Apaška kotlina, bodisi po kakovosti, bodisi po številu;

8.) v Šmarju pri Jelšah za mrzlokrvno plemo. Mali konjerejski okoliš je postavil na premovanje zadostno število lepih kobil in žrebic; prignali so 40 glav. Priznati moramo, da ima šmarski okraj za nadaljnji razvoj konjereje prav dobro podlago;

9.) v Zalcu za mrzlokrvce. Zalec nam je nudil v vseh skupinah prav lep material. Prignali pa so le 45 konj.

10.) Ciklus letošnjih premovanj je zaključil II. konj. odsek v Brezicah, kamor so prignali 52 glav. Dobro so bilo 3 in 4-letne žrebice. Prva skupina pa je jasno pričala, da stremé ondodni konjereji za težkim konjem in da hočejo z brezmiselnim križanjem kar čez noč ustvariti masivnejši tip konja, kar ta mošnji konjereji gotovo ni v prilog.

Na premovanjih so se delila častna diplome, priznanice in pa denarne premije. K državnemu denarju, ki ga je konjerejskemu odseku v to svrhu dala na razpolago pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani, so, uvidevši važnost te panoge našega kmetijstva, znatno prispevali posamezni okrajni zastopci, kakor: okrajni zastopci celjski, ormoški, ptujski, gornjeradgonski, sentlentski, šmarski in breziški, nadalje mestna občina Brezice in trški občini Gornja Radgona in Zalec. Od denarnih zavodov se je odzvala tozadevnemu povabilu konjerejskega odseka le okrajna posojilnica v Ormožu. Splošno moramo priznati, da konjereja na Štajerskem napreduje, zlasti v okrajih, kjer konjereji niso le združeni v centralni organizaciji, temveč so si osnovali tudi krajevne konjerejske zdruge. Na premovanjih so bili pregledani tudi državni in pa looscovani žrebeli. Oskrbniki državnih, kakor lastniki looscovanih žrebcev so predstavili plemenjake z majimi izjemami v prav dobri kondiciji.

Gospodarsivo

STANJE HMELJSKIH NASADOV. (XVII. poročilo Hmeljarskega društva v Zalcu.)

Zatec (Češkoslovaška), 2. avgusta. Prod nekaj dnevi je zopet malo oživila hmeljska kupčija ter se je plačevalo za srednje dobro blago 2200 — 2300 Kč za 50 kg; sedaj je pa postalo bolj mirno in so cene le bolj nominalne. Za navedene cene bi se dobivalo blago boljše kakovosti. Hmelj iz leta 1921. se je na kmetih kupil tudi pod 1700 Kč za 50 kg.

Zadnji teden je bilo vreme nestanovitno. Večkratni dež je pospeševal prehod cvetja v kobile, vendar je premalo vlage. V zdravih nasadih je prehod cvetja v kobile viden, medtem ko se okuženi nasadi s svojimi krepkimi in zelenimi pogonjki ne pripravljajo na cvet. V splošnem se torej lahko reče, da se stanje ni zboljšalo. Vreme je sedaj podnevi vroče, večkrat viharno, noči so pa občutljivo hladne, kar slabo upliva na hitri prehod cvetja v kobile. Mirno se more trditi, da bo znašal letošnji pridelek komaj eno tretjino ali slabo polovico lanskega, torej 35.000 — 40.000 stotov po 50 kg. Prošlo leto smo pridelali v zateškem okolišču 84.000 stotov po 50 kg. Obriranje se bo pričelo po 25. t. m. ali pa še le s 1. septembrom. — Saazer Hopfen- und Brauer Zeitung.

Tvrdka: Connick van Noyen v Alousta v Belgiji piše, da znaša svetovni konzum 1.000.000 stotov po 50 kg hmelja, svetovna letina bo pa dala le 580.000 stotov; torej bo okroglo 400.000 stotov po 50 kg primanjkljaja.

TRŽNA POROČILA.

Svinski selem v Mariboru (3. t. m.). Dogon 231 svinj. Cene v Din: 5 do 6 tednov stari prasci 250 — 275, 7 do 9 tednov stari 350 — 500, 3 do 4 mesece 600 — 800, 5 do 7 mesecev 1150 — 1325, 8 do 10 mesecev 1400 — 1450, 1 leto stari 1750 — 2000. Kilogram žive teže se je tržil po 20 — 25, a mrtve po 25 — 30 Din.

DOBAVE IN ODDAJE.

Dobava drv. Dne 25. t. m. je pri intendanturi III. pomorske obalske komande v Tivtu (Boka Kotorska) druga oферtalna licitacija glode dobave 6000 kub. m drv. Pogoji pri imenovanju intendanturi na vpogled.

Oddaja postavljanja pečt za pečenje kruha. Dne 21. t. m. je pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 30a, druga oферtalna licitacija glode oddaje postavljanja dveh modernih parnih stabilnih pečt ali dveh zidanih modernih pečt za pečenje kruha. Oglas je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

— Naša država in južna železnica. Iz Beograda poročajo listi, da je odpotoval finančni minister dr. Stojadinović v Zagreb v zadevi nakupa naših prog južne železnice. Država mora po rimski konvenciji izvršiti nakup telkom meseca oktobra 1923. Baje pride minister v isti zadevi tudi v Ljubljano.

— Nova tvornica šivalnih strojev. S soudeležbo Prve hrvatske štedionice se je osnovala v Zagrebu delniška družba Prva hrvatska tvornica šivalnih strojev, ki bo zgradila obrat za izdelavo 5000 šivalnih strojev na leto.

— Ugodni izgledi bosanske kampanje češpelj. Kakor poroča časopisje, cenijo strokovnjaki letošnji pridelek češpelj v Bosni na 25.000 vagonov. Sad bo letos prav okusen in bo vseboval dovolj sladkorja.

— Osnovanje državne šole za predelovanje sadja in povrtine. Pokrajinska uprava v Sarajevu je odredila tročlansko komisijo, ki bo izvršila cenitev tvornice za konserviranje sadja in povrtine »Mive«, katero bo odkupilo poljedelsko ministrstvo in jo uredilo kot šolo za predelavo sadja in povrtine.

Pisalni stroji itd.

Mehanična delavnica (popravljalnica) LJUBLJANA Selenburgova ulica 6/1. L. BARAGA.

— Petrolejski vrelec v Pitomači. Iz Osijeka poročajo listi, da je preiskovanje terena pri Pitomači končano uspešno. Našel se je zelo bogat vrelec, ki daje v izobilju petroleja.

— Naša cona v solunski tuki. Iz Beograda poročajo, da se pogajanja glede aneksov dogovora z Grčijo o solunski coni nadaljujejo ter da bodo po dosedanjih izgledih kmalu in uspešno končana. Grška delegacija je usvojila našo stališče, da se v anekсах prevedejo principi določeni v konvenciji.

— Izvoz lesa. Velika francoska tvrdka išče v naši državi tvrdko, ki bi mogla dobaviti 150 ton izdelanega lesa, takozvanega »bois méraire« (znanega pod nemškimi nazivom »Binderholz«). Podrobnosti je mogoče poizvedeti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Carinjenje potom južne železnice. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani objavlja: Z dnem 6. avgusta 1923. je južna železnica pričela izvrševati § 65. obratnega pravilnika in člen 10. bernskega dogovora za vse pošiljke, katerih ocarinjenje pride v poštev pri carinarnici Čakovca in njenem oddelku Kotoriba. Železnica bo izvrševala vse carinske posle potom svojega pogodbenega deklaranta.

— Položaj na češkoslovaškem sladkor-nem trgu. Iz Prage poročajo, da je razpečavanje sladkorja postalo zelo slabo. Cene nazadujejo in vendar tudi nizke cene ne privabijo dovolj kupcev. Zaloga pa niso več velike.

— Visoki nemški bankovec. Zaradi neprestanega padanja nemške valute je potreba po denarju vedno večja in Nemška državna banka že pripravlja izdajo 10 in celo 50 milijonskih bankovcev. V izvenborznem prometu v Berlinu stane dolar že okoli 2 milijona mark.

— Draginski val v Nemčiji je ogromen. Indeksna številka za življenjske potrebitine je narasla v juliju za 78.476-kratno predvojno stanje.

— Obtok bankovcev v Madžarski se je v zadnjem tednu julija povečal za 35.175.178.769 na 226.284.576.346 mK.

— Poljska uvaja deflacijo. Iz Varšave poročajo: Gospodarski položaj Poljske se je z dobro žetvijo popravil. Finančni minister Linde je v parlamentu izjavil, da je položaj toliko ugoden, da se bo morala inflacija z vsemi sredstvi reducirati.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani, Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«, Odgovorni urednik Fr. Brozovič

Premog

Drva

Oglje

Excelsior-cement

1. strešna lepenka

najboljši! // najcenejši!

Impex

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Narocite, čitate in širite »JUTRO«!

Trgovina z železnino

Breznik & Fritsch

se je z dnem 25. t. m.

preselila v lastno hišo

Štritarjeva ulica št. 7

(prejšnji lokal A. Schuster).

Veliki inkvizitor

Ljubezenski roman iz najsrmatnejše dobe človeške zgodovine.

Vsak kandidat je moral posebej priu po stopnicah navzgor, pokleknil pred velikim inkvizitorjem, mu poljubiti roko in sprejeti pločico in pergament.

To razdeljevanje je trajalo skoraj pol ure. Končno so prejeli legitimacije vsi, med poslednjimi je bil don Carlos de Herrera, čimeren in nervozen.

Nato se je dvignil inkvizitor s svojega pozlačenega prestola in začel z velikim, ostrim glasom:

Vojaki, junaki Kristusovi! Prisezite, da se posvečujete z dušo in telesom naši najsvetejši apostolski, rimski katoliški cerkvi in sv. očetu papežu!

«Prisegamo!» so odgovorili novi familliri v zboru in dvigali tri prste desnice.

«Vojaki, junaki Kristusovi! Prisezite, da ne boste nikoli poslušali kužnih naukov brezverskega severa, naukov blaznih brezvercev, ki se zovejo filozofi ali reformatorji in da jih ne boste z ničemer podpirali!»

«Prisegamo!»

«Vojaki, junaki Kristusovi! Prisezite, da ne boste nikdar dajali zaščite ali

pritožništva krivovercem ali ljudem, ki jih preganja sveti tribunal inkvizicije!»

«Prisegamo!»

«Prisezite, da boste sami preganjali, če treba, tudi z ognjem in mečem, z besedo, dejanjem in z vsakršnim orožjem vsakega marrrena, maureska, vsakega juda, judovskega ali luteranskega kristjana, da jih boote ovajali v božjo slavo sv. tribunala, jih izročili inkviziciji, čeprav so vaši gostje ali prijatelji! Prisezite, da ovadite vsakršnega svoj sum, da je kak naš znanec brezverec, in da opozorite na vse, kar bi se vam zdelo proti slavi Kristusovi, cerkveni ali cerkvenih gospodarjev! Prisezite, da vse v tem delu ne bo zadrževalo nobeno sorodstvo, nikakršna ljubezen in nikakršno prijateljstvo! Bodisi vaš brat, vaša sestra, vaš oče ali mati, bodisi vaš otrok, vaš dobitnik, tovariš ali rešitelj . . . prisezite, da ovadite brez izjeme in brez ozira prav vsakogar, pri katerem opazite ali slišite besede, misli ali dejanja, ki so nasprotna naši edinozveličavni katoliški veri!»

«Prisegamo!» so ponavljali vedno gromkeje novi familliri.

Le don Carlos de Herrera je povesil svojo desnico. Peter Arbues ga je opazil, pogledal s strašnimi očmi, utihnil in vprašal po premošku:

«Don Carlos de Herrera, vi tega ne

prisežete!»

«Ne, prečistiti tega ne prisežem!» je odgovoril mladenič bled kakor zid, a plamtečih oči.

Vsa množica je vrtrepetala ter se zavalovila po cerkvi kakor morje, ki je nanj pritisnila močna burja. Razburjeni in začuden vzklili so se čuli, ljudje so vstajali, po tribunah je nastalo gibanje . . .

«Ne prisežem! Kajti jaz sem plemiš! Katolik sem, a nočem biti ovađuh in podlec!» je dejal don Carlos.

In stisnil je diakon v roke kovinsko pločico ter pergament, se okrenil ter si z veliko silo oral skozi verno katoliško ljudstvo pot do izhoda. Niti ozrl se ni več po tribunah, na kateri so stali vojvodi de Mondejar in Medina Coeli ter lepa Isabella.

Mučna tišina je vladala po katedrali; prekinjalo jo je le tihno ihtenje deklice ter jezno godrnjanje njenega očeta, ki je hčer tolažil rezko in oerno.

Peter Arbues je bil pokleknil, al z obema dlanimi zakril obraz in navidezno vneto molil. Nato je vstal in dejal:

«Bratje, ta mladenič živi v smrtnem grehu. Pogubni duh krivoverstva je omračil tudi njegovo dušo. Sam je priznal, da se ne čuti vrednega, postati bejčevnik Kristus, našega Odrašenika. Molite zanj, kakor sem molil jaz!»

Tedaj je stopil na leco domnikanski pridigar. Grmel je proti zavrženosti brezvercev in krivovercev, proslavljal papeža in kralja kot prvobornitelja katoliške cerkve, proslavljal sv. inkvizicijo ter s citati iz sv. pisma in spisov cerkvenih očakov dokazoval, da je sežiganje krivovercev, njih mučenje in morjenje Bogu najljubše opravilo.

Kri, olje in žveplo, ogenj in voda so po Bogu določena sredstva, s katerimi naj sv. inkvizicija rešuje brezverce in krivoverce vsaj večnega pogubljenja.

Največja dobrotnica človeštva je sv. inkvizicija, ker rešuje duše, čeprav včasih pogublja njih telesa, te grusne posode satanske zlobe. Bog, nebema in sv. cerkev stoji nad vsem; zanje treba žrtvovati ljubezen, prijateljstvo, sorodstvo, svaštvo, obrtne in trgovske zveze, čast in srečo, dobiček in izgubo! Kdor ni nesebično zvest katolik, kdor ni brezmejno pokoren cerkvi in nje- nim služabnikom, naj pogine, ako se ne skesa in podvrže! Katolik naj ne pozna ne znanec ne tujec, ne mater ne očeta, ne sina ne hčere, ne prijatelja ne sovražnika, nego le pokorne in nepokorne vernike!

Blazen fanatizem je bruhal iz pridigarjevih ust in tudi poslušalcev se je lotila strašna verska gorečnost.

Ljudje so drgetali in jokali, zakaj vsi so se čutili grešnike, vredne po-

gubljenja in nevredne božjega usmiljenja. Vsi pa so razmišljali, koga mora- jo ovaditi . . .

Potem so znova zabučale orgle in je zadonelo hrupno petje. Maša se je nadaljevala . . .

Telega dne se je vojska Kristusova pomnožila za blizu dvesto bojevnikov. Se iste noči pa so privlekli v ječe svetega oficija nekaj novih žrtev verske nestrpnosti.

XXI. V Madridu.

Dolgo, muk, a tudi užitek polno je bilo potovanje. Nekega vedrega, svežega majskega jutra pa sta se Ivan de Avila in Estevan de Vargas po cesti iz La Manche počasi bližala Madridu.

V dolini je ležalo mesto stoterih cerkev in kapel s nešteti stolpi in stolpiči, med katerimi so bili najvišji stolpi cerkev sv. Izidorja in sv. Frančiška.

Ze sta zagledala na zahodni strani Madrida, na zmeril višini krasno kapelo, nekdanjo kmetiško hišo, ki jo je duhovščina z darovi ljudske pobožnosti izpremenila v svetlišče, Izidor je bil nekdanj tukaj hlapec, surov, zelo ljubo- sumen kmet, ki je svojo lepo ženo grdo pretepal. Pa sta potem postala oba svetnika, ljubosumni hlapec in njegova ljubosuma vzbujajoča žena sv. Izidor in sv. Marija de la Cabeza.

Vseh vrst vino in žganje **ŠPIRIT IZ ARKOVE TOVARNE** **Vseh vrst vino in žganje**

Sirovi - rafinirani 96,7 %, najfinejši brez vonja, vedno na skladišču po najnižjih cenah - Gorljivi

Ljubljana „VINEA“ Rudnik ::: **Telefon 5-18** **družba z o. z.** **Telefon 5-18**

Generalno zastopstvo tovarne „Arko“, Zagreb **Liqueur Triple Sec!**

Tovarna špirta, kvasa, likerja, konjaka etc.

Mali oglasi

stanje z državnim davkom za inzerate vrad do 20 besedi Dht 5,-, vsaki sedelnika besede 50 par vsd. - Plača se vedno naprej (lahko tudi v znakah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložna znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Trgovski pomočnik
mlajša moč, izurjen v mešani stroki, šeli službe v mestu ali na deželi. Doplat na upravo „Jutra“ pod šifro „Trgovski pomočnik“. 7428

Krojaški pomočnik
za malo delo, vesten in truden delavec, išče službo. Če- njene ponudbe pod „Soliden“ na upravo „Jutra“. 7430

Trgovski pomočnik
samostojna moč, izurjen v trgovini s mešanim blagom, se sprejme pri dobro urejeni zadruzi v podeželskem mestu. Ponudbe pod „Samostojna moč“ na upravo „Jutra“ do 30. avgusta. Nastop najkasneje 1. septembra 1923. 7431

Trgovski potnik
dobro vpeljan po celi Jugoslaviji, išče mesto pri kakem večjem podjetju. Plaša mesečno 400 provizij. Ponudbe po „Agilno“ na upr. „Jutra“. 7372

Kot vajence
v kako vedjo trgovino v Ljubljani ali na deželi šeli vstopiti zelo krepak deček, ki bi dovršil 2 vsaki. - Pogoj skrbna v hiši. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Vajence“. 7374

Trgovski pomočnik
mlajša moč, vešč specializirano stroka, šeli vedanje mesto stroka na deželi. Cenj. ponudbe po „Jutra“ pod „7430“.

Strojnik
popolnoma izurjen v popravilu električnih motorjev, se sprejme v „Tovarni za stroj“ v Ljubljani. 7395

Mesarski pomočnik
šice mesta. - Pismene ponudbe pod „Mesarski pomočnik“ na upr. „Jutra“. 7407

Lesni manipulant
roščen in zanesljiv s vsledno prakso ter najboljšimi spričevali, šeli premeniti mesto. - Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Lesni manipulant“. 7424

Pipničarja (Schankbursch)
fuzbenega v mesarski stroki, sprejme velja restavracija v Ljubljani. Naslov pove upr. „Jutra“. 7446

Ziataški vajence
se sprejme. Milan Kočak. Cankarjevo nabrežje 31. 7400

Kod učenka
v trgovino šeli vstopiti pri- no in marljivo izdelno lekno s 3 mesk. razr. na deželo ali v mestu. Pogoj skrbna v hi- ši. Cenj. ponudbe pod „Po- stenosť“ na upr. „Jutra“. 7450

Kot drž. uradnik
iščem popoldanske službe kjerkoli. Primeren za vsako delo. Ponudbe na upravnitvo „Jutra“ pod „Sila potreben“. 7390

Učenca
iščem za pekarsko obrt, prid- noga, poštenega, zdravega, starjšega, takoj. Alojzij Soklič, pekarna, Kranj. 7386

Iščem mesta siuge
pri kakih boljših družini. - Služboval sem svojčasno v Nemčiji. Naslov v upravi „Jutra“. 7368

Izurjeno prodajalko
za trgovino s mešanim blagom na deželi rabim. Sprej- mem le boljše moč. Ponudbe pod „Bojka moč“ na upravo „Jutra“. 7195

Tehnični komercijalni uradnik
v vseh panogah industrijskega kajlgovodstva verzi- ran, slovensko-nemški ko- respondent, bilancist, vešč nakupovanja strovin, šeli premeniti mesto. Ponudbe pod „Trgovce-tehnik“ na upr. „Jutra“. 7194

Nadučitelj
vešč nemškega, madarskega tor deloma slovenskega jezika, šeli službo v ekonomiji proti stanovanju, kurjavi in nekaj naturalijem. Naslov v upr. „Jutra“. 7354

Absolvent
trgovske šole išče mesto. Naslov pod „Absolvent“ na podr. „Jutra“, Maribor. 7346

Konc. zobotehnik
Vraanar, Gledališka ulica 7, išče učenca s dobro šolsko izobrazbo. 7341

Gospodje trgovci!
Kdo sprejme močnega, prid- noga in poštenega starešega za mladenca kod vajenca? Ozem samo na deželi! 7311

Mesto skladiščnika
želazne ali molane stroke išče 26letni trgovec, samec. Ima voljo tudi do potovanja ter gre tudi na deželo. Na- stop takoj. Cenj. ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Sletna praksa“. 7313

Prodajam
Ugodno ima naprodaj 1 benzini-motor, 6 HP., znamke „Otio“ prevozen, skoro nov, strojno ključavni- čarsko podjetje, d. s. o. z. v Kranju. 7352

Izvoznicarji
sajda, detelnih pridelkov, trgovci grosisti, mizarji, vešč sto zabojev, raznih velikosti, solidno izdelanih, po ugodni cenj. Ponudbe pod „Zaboj!“ na upr. „Jutra“. 7418

Kompletna oprava
za spocerijsko trgovino po- ceni naprodaj. Ponudbe pod „Spocerijska oprava“ na upr. „Jutra“. 7404

Motorno kolo
5 HP., dva cilindra, dve pre- stavi, prosti tek, s priklopi- nim vozom, popolnoma v do- brem stanju, se za nizko ce- no proda. Naslov pove upr. „Jutra“. 7370

Pozor, kreinarji!
Aparat za oglikovo kislino, neobhodno potreben za vrđi- tati dobro pivu, cenj. napro- daj. Naslov pove uprava „Jutra“. 7243

Velika slamoreznica
skoro nov napravilječek, velik mlincek za šrotanje, lep pi- salni pulit in lepa vrtna klop cenj. naprodaj. Naslov v upr. „Jutra“. 7240

Otroški vozčki
vešč vrst, od 250 Din

Dvokolesa
novi modeli, s dobro pneu- matiko, se od 1500 Din naprej.

Motorčki
najboljše amerik. tipa „Evans“ in D. K. W. Ori- onete, Motokote.

Pneumatika
svačnice z garancijo od 16 dinarjev, plašči od 85 di- narjev. - Preprodajalec. - Sprejemajo se vsa popravila, omajljanje in poziciranje. „Tribuna“, F. B. L., tovar- na dvokolesa in otroških vo- zčikov, Ljubljana, Karlov- ska cesta 4. 183

Polnojarmenik
nov, nerabljen, 65 cm prere- za, prodam, kupim ohranjen kompletam jarnam za venč- janko. Reflektant in prodaj- alec naj pošlje naslov upr. „Jutra“ pod „Polnojarmenik“. 7417

Pianino
dobro ohranjen, se proda po ugodni cenj. Naslov pove upr. „Jutra“. 7308

Seno
sladko in polsodsko, vešč vagonov, ima naprodaj po ni- zki cenj. August Kincel, trgo- vna sena, št. Jurij ob juž. tel. 7366

Dva pletilna stroja
v prav dobrem stanju se pro- dajata. Sistem Groser. 6/50 in 5/45. Cena obema strojema skupno 14.000 Din. - Po- nudbe na upr. „Jutra“ pod „Industrija“ 7385

Dekoracijski divan
lep, se proda. Ogledati je od 6. ure zvečer. Kje, pove upr. „Jutra“. 7335

Pletilni stroj
popolnoma nov, 10/50, se ra- di pomanjkanja obratnih pro- storov proda. Kje, pove upr. „Jutra“. 7309

Pomožni motor
DKW, se cenj. proda. Na- slov v upr. „Jutra“. 7307

Seno
sladko in polsodsko dobavlja na vagono po jako ni- zkih dnevih cenah Franjo Mastnak, Sv. Jurij, juž. tel. 7291

Kupim
Brezov les

Kupi se
dobro ohranjen enovprečni napravilječek. Ponudbe na Alojzij Frano, Metlika. 7420

Lepih krajnkov
in bukovich drv ter kostonje- vega lesa, kupim v večji množini. Ponudbe franko va- gon pod „Tako!“ na upravo „Jutra“. 7453

Kupim
2 do 300 metrov industrijskih tračnic ter 2 vozčka za prevažanje kriov, žganja. - Ponudbe na Kari Kovac, Stari trg, Rakek. 7272

Gospodična
ki gre na pošteno in lesto- nično na Gorenjskem, šeli so- stanovalko za 3 do 4 tedno. Plača za nobo mesečno 100 dinarjev. Naslov pove uprava „Jutra“. 7398

Stanovanje s hrano
išče gospodična. Naslov pove uprava „Jutra“. 7414

Iščem nemeblirano sobo
pri boljši rodbini. Dam soto eventualno tudi malo posejlo proti nekemu obrestova- nju. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Obresti“. 7388

Iščem sobo
za takoj, s posebnim vzhodom, če mogoče v centru ali na Mirju. Ponudbe pod „Nujno“ na upr. „Jutra“. 7394

Nemeblvano sobo
event. tudi opremljeno išče mladenec sakonski par brez otrok v mestu. Cenj. ponudbe pod „1000-1028“ na upravo „Jutra“. 7401

Soba
pražna ali opremljena, po možnosti s posebnim vzhodom, električno lučje, parketirana, se išče. Ponudbe pod „M. M.“ na upr. „Jutra“. 7451

Zakonski par
brez otrok, išče stanovanje ali i opremljeno sobo za ta- koj. Ponudbe na upravnitvo „Jutra“ pod „Zakonski par“. 7344

Lokali
Dva lokala

(prilicna) v bližini juž. ko- lodvora, gračna in svetla, pripravna za pizarno, skladi- šče ali stanovanje, se odstopita onema, ki preskrbi malo sta- novanje v mestu. Čejenje ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Solisno“. 7381

Lepo malo posestvo
se proda takoj. So trije orali nji in en vinograd, dva vrti s sadjem, hiša v dobrem stanju in kozolet, aredi Dolejn- skega. Cena 70.000 Din. A. Švajnar, Bučka pri Raki. 7416

Naznanjam, da imam za prodati
posestvo

in sicer za takoj radi rodbin- skih razmer. Za prodati jo. enonastropna hiša s „viliho in pekarijo, velik vrt, vino- grad in travnik ter plje. Na- slov pove upr. „Jutra“ 7455

Posestvo
3 in pol orlov zemlje, gozd, travnik, njive, sadonostnik, hiša, vse v dobrem stanju. Cena 100.000 kron. Četrt ure od postaje Poljčane. Vprava se pri Grobček, zeleznicar, Poljčane. 7437

Posestvo
s 19 orali polja, vinograda, sadonostnika, travnika in go- sda na jugoslovansko-avstrijski meji, se radi smrti poceni proda s premlenimi ali brez njih. Kari Trump, Šve- čina nad Mariborom. 7411

3.000.000 K vredno hišo
11 stanovanj, lep vrt, veliko dvorišče, se za 410.000 Din takoj pod ugodnimi pilačili- ni pogoj proda. Ponudbe pod „Brea, gibanja“ na upravo „Jutra“. 7399

Posestvo
na prodaj, okoli 60 oralov zemlje, obstoji iz hiše, ble- vov, kozolet, mlina na 8 te- čanje in drugih gospodarskih poslopij, vinograda s kletjo, njiv, travnikov, gozda, se takoj z letno proda. Lastnik: Jožef Pivsek, vas Komoriva št. 6, pošta Sernica. 7439

Lepa mala hiša
z velikim ograjenim vrtom in blesvom, 15 minut od ko- lodvora Celje, na ravni in v lepem kraju, se proda po zmeril cenj. Polzve se na- tačno pri g. Kovacu v Celju, za kresajo št. 6. 7238

Hiša
na periferiji z veliko delav- nico, pripravna za večjeje obrtnike, z velikim sadnim vrtom in semljiščem, se pro- daja. Naslov pove upravništvo „Jutra“. 7332

Zaga
s tremi hlati in cirkularko na stalni vodi, v bogati lesni okolici, se odda v 14 dneh na daljše dobo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vodna zaga“. 970

Dva orožnika
29 in 30 let, šelita spuanje v svrhu izenitve z gospodinj- noma ali vdovama, katere imajo nekaj premoženja, najraj- š v nepremetnih. Ponudbe pod „Zadovoljnost“ na upr-avo „Jutra“. 7422

Mlad gospod
primerne izobrazbe, šeli zna- nja z gospodinjno od 18 do 25 let. Prednost imajo šivilji. Pisma pošliti pod „Vozral mladenič 514“ na upravo „utra“. 7409

Dve gospodični
empatilni, značajn' trgo- vsko siluirani, šelita „svega znanja v svr.“. - „Se že- nje“ se pošljita gospodi- ni v trgovci. Ponudbe - šilko - -d „Nada“ in „Ver“ 7412

Radi ženitve
išče znanja šilietni trgovec z dobrozneno gospodinjno pri- jetno zunanostjo - starosti 20 do 26 let s večje premoženjem ali mlado vdovo brez otrok. Le resne ponudbe s sliko, ki se za zahtev takoj vrne jed - „Značajnost“ na Aloja Com- pany, anončna družba, Ljub- ljana - Kongresni trg 9. 7413

Dopisovanja
šelita 18 do 20 let stari go- spodični s mladim gospodom, če je mogoče s sliko pod „Ljubica in Dragica“ na upr. „Jutra“. 7317

Katera gospodična
ali vdova, imajoča posestvo, bi poročila 30 let starega, trgovsko in kmetijsko izobra- ženega moša s velikim kapita- lom. Resne ponudbe je po- slati na upr. „Jutra“ pod „Redka prilika“. Tajnost za- jamčena. 7419

Dve živahni gospici
na letovišču šelita zbog dol- gega časa zabavne korespon- dence z dvema silicima du- šama. Po izjavah možkin sva precej čedne. Ponudbe je poslati, če možno s sliko, pod „Crnolaska“ ter „Blondinka“ na upr. „Jutra“. 7315

Gospodu
ki je našel v datnem plačju rdeče ogledalo, ko se je pe- ljaj domov, pošiljam iskrene pozdrave. 7422

Ivan Bulc
postilicirani, mesar, trgovec in posestnik na Mirni, daje na znanje, da odda dobro- bodno gostilno in mesnico na račun proti kavari. Ustmeti pogoj 1. septembra t. l. - Prednost imajo seveda spre-tni in pridni mesarji. 7348

Lovro Rozman
Zgornja šiška 13. Ključavnit- čarstvo, izdeluje ter ima v zalogi vsakovrstne tehtnice. 7320

Kot družabnik
s 100.000 do 200.000 Din in udeležbo v sodobnem bi pri- stopiti kakemu dobrodojem- nem podjetju, leoni trgovini ali kakih drugi stroki. - Sem trgovsko izobražen, vešč knjig- ovedstva ter vešč jezikov. Re- fletiram samo na dober pro- met. Ponudbe pod „Abas- ment“ na upr. „Jutra“. 7375

Soliden trgovec
- kapitalom, šeli udeležbe pri „Djcksonem sodinam pod- jetju. Ponudbe pod „Kapital“ na Aloja Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8. 7396

Ugodna prilika
se nudi kap-italistom, ki imajo po raznih zavodih nalo- žen denar. Proti popolni si- gurnosti vnu nudim za vsak sinesk 20 do 25 odst. obrest. Doplat z navedbo razpo- ložljive vrste pod „Milan Jankovič, poste restanje, Za- greb, glavna pošta. 7324

Letovišče
Zakonski par brez otrok, iz- obražen, bi prevez okrbno- vanje in varovanje kake vi- le ali kaj zlitnega v kakem letovišču Slovenije, kjer bi dobil malo stanovanje, Če- njene ponudbe pod „Hum“ na upr. „Jutra“. 6916

INSERIRAJTE
: : V „JUTRU“

Veletrgovina z vinom sprejme

dobro vpeljanega potnika pod jako ugodnimi pogoj takoj. - Ponudbe na upravo „Jutra“, Reflektira se samo na prvovrstno moč. 4126

POZOR!
Cenjene dame in gos- podje, ki želijo ineti res po meri nare- jeno obleko po naj- modernejši modi in po konkurenčni cenj, naj se obrnejo na trdko 103

Brata Brunskole, Ljubljana
Zidovska ulica št. 5.

Posojilo išče
trgovec in hišni posestnik v Ljubljani - Din 84.000 proti mesečnemu odplačilu Din 7000 in Din 1000 me- sečno za obresti. Posojilo najsigurnejše, intabulacija na hišo v Ljubljani, ce- njena nad 700 tisoč dinar-jev. Odplačilo posojila me- sečno terminalne me- nice 7000 dinarjev plus Din 1000 za obresti. Me- nice lahko tudi prezenta v plačilo katerskih-dl bank. - Preskrbi se vrhu tega še stanovanje v Ljubljani. - Ponudbe pod „Dolus obresti in še stanovanje na upravo „Jutra“. 4129

Sportne čepice:
iz sukna in usnja, šivane klobuke ter bišne čerlje izdeluje

Albin Jazbec, Kranj, Paviljon „L“ št. 464 na Ljublj. velikom sejmu.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj
Dunajska cesta 16 se pripravoda. Izvirilov toba. Cene zaenak